

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qualiter professis habentibus descendentes, vel ascendentes legitimos,
licitum sit testari, & bona inter diuidere. punct. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

res, ac alios subditos astringens, neque alicubi inuenitur concessum prelati, ut secum ipsi, & cum suis subditis in ea prohibitione dispensent: sic Abbas in c. in presentia, n. 61. de probat. Nau. com. 2. de regul. n. 34. & 58. Mol. r. 1. de iustit. disp. 141. circa finem. Less. lib. 2. c. 41. d. 48. n. 73. Sanch. alios referens, li. 7. c. 8. n. 5. & 47. Suar. r. 3. de rel. lib. 8. c. 16. n. 9. & 10.

11. Hanc autē facultatē nequit Pontifex (nisi dispensando in voto paupertatis) irreuocabiliter concedere, etiā si ea concesserit data cōpositione, seu cōpensatione. Quia licentia irreuocabilis pro bonis disponendi concedit illorum dominium, & proprietatem; siquidem concedit illorum dispositionem independentem ab aliena voluntate. Quapropter poterit eam reuocare, quoties sibi placuerit, antequam morte testamentum confirmetur, eaque reuocata eo ipso testamentum factum annullatur, quia solum vires habet, quatenus procedit ex voluntate testatoris habentis facultatem de bonis disponendi: sic Suar. d. lib. 8. c. 16. n. 13. & 16. Hęc facultas non finitur, quousque testamentum testatoris morte firmetur, quia vsque ad illud tempus non habet actum sui perfectum, & consummatum, sed potest religiosus vno testamento condito aliud de nouo efficere & pręstare reuocare; quia censendum est facultatem concedi iuxta testamenti naturam, quę est, vt durante vita testatoris reuocari possit, & aliud de nouo, effici docet Suar. r. 17. n. 15. Sanch. lib. 8. de matr. disp. 6. n. 16.

13. Bona de quibus hęc facultas religioſi conceditur, religiosi sunt; quia religiosus voto paupertatis incapax est sibi aliquid acquirere, nisi omnia que acquirunt, religioni acquirunt. At quia Pontifex vtpote supremus religionum prelati omnium illorum bonorum dispensator est, & administrator, licetiam concedere potest de illis bonis disponendi; sed quia illorum dominus non est, nec licite concedere hanc facultatem potest ad vsus vanos, & profanos, & religiosum statum dedecere, qualis esset maioratus institutio ad familie nomen conseruandum. Qui enim mundo mortuus est, longe ab his vanitatibus esse debet. Sic Mol. iurista lib. 2. de primog. c. 9. n. 67. Mol. Iesuita r. 3. de iust. disp. 604. n. 5. Sanch. li. 7. c. 8. n. 53. Quapropter ad solos vius pios vel saltem honestos, & que ad religioſo statu alienoſ licentia concedere potest, Sanch. d. c. 8. n. 52.

14. Extenditur dicta facultas ad codicillos conſtituendos, quia codicillus pars est testamenti, vt bene tradit Gloſ. i. inſt. de test. intro. vnde in leg. conſtituntur. ff. de iure codicillor. dicitur, potentem facere testamentum, posse codicillos facere, quod non est intelligendum solum de potentibus à iure, vt explicuit Graf. r. 1. p. dec. li. 2. c. 31. n. 28. sed etiam de potentibus ex priuilegio, cum lex non distinguit, & priuilegium à principe concessum late debeat interpretari, sic alii docet Sanch. li. 8. de matr. disp. 11. n. 38. & lib. 7. sum. c. 8. n. 57. Adde extendi facultatem ad donationem causa mortis, quia hęc testamentum equiparatur vtpote vltimę voluntatis dispositio, decidit quia expresse, leg. Marcellus. ff. de donat. causa mort. ibi. Nam & mortis causa donate poterit, cui testari concessum est. Neque obstat prohibitionem religiosi factam testandi non extendi ad donationem causa mortis, vt multis firmat Sanch. lib. 7. sum. c. 8. n. 11. quia prohibitio vtpote odiosa non debet extendi, sed limitari; at facultas, & licentia, quę est priuilegium principis, extendi debet, sic sustinent Sanch. d. lib. 8. de matr. disp. 11. n. 38.

PUNCTVM XIII.

Qualiter professis habentibus descendentes, vel ascendentes legitimos licitum sit testari, & bona inter eos diuidere.

SVMMARIVM.

1. Habent descendentes legitimos conceditur bonorum diuisio.
2. Hęc dispositio iure canonico non tam scripto, quam consuetudine introducto approbata est.
3. Explicatur qualiter professio non impediatur hanc bonorum diuisionem.
4. Hęc bonorum diuisio testamenti rationem non habet, tamen si plures contra sentiant.
5. Sufficit vnicuique filium adesse, vt possit professus hanc diuisionem facere.
6. Comprehenduntur sub nomine liberorum nepotes, item legitimi, item naturales, & spurij, ceteros necessarii heredes.
7. Qualiter inter filios hęc diuisio faciendā est.
8. Potest in Hispania pater religiosus in hęc diuisione meliorare filium in tertia parte bonorum, & in quinta retenta sua equali parte monasterio.
9. Non extenditur hoc priuilegium ad ascendentes, tamen si aliqui contradicant.

Tamen in superiori puncto dictum sit religiosum professum incapacem esse testandi, nihilominus si filios habeat, neque inter illos ante professionem hereditatem diuisit, boni quoque distribuit, conceditur ei facultas bona diuidendi, sic enim habetur in Auth. si qua mulier, de sanctis sim. Episc. col. lat. 9. tit. 1. c. 38. & in Auth. si qua mulier. c. de Sacrosanct. Eccl. Ferd. à Castro Sum. Mor. Pars III.

& in Auth. nunc autem C. de Episc. & cleric. & refertur à Gratiano in c. si qua mulier 19. q. 3. ibi si qua mulier aut vir monasticam elegerit vitam, & intrauerit monasterium, liberis non extantibus monasterio, quod ingreditur, res eius competere iubemus. Sed si persona liberis habens, antequam de rebus suis inter eos disponat, monasterium intret, licet ei postea inter eos diuidere, legitima non diminuta, & quod eis non dedit monasterio cōpetat. Sed si omnem substantiam inter filios diuidere noluert, sua persona filiis connumerata parte sibi retineat, quę monasterio competere debet. Sed si post ingressum moriatur, antequam inter eos diuidat, filij legitimam percipiant, reliqua substantia monasterio cōpetente. Nunc autem quia monachus factus est, hoc ipso res suas obtulisse videtur, si prius testatus non sit, & exinde iudicio eius cessante lege disponitur, vt si liberis habeat, in quos, aut nihil, aut minus legitima portione quoque donandi titulo contulerit, eatenus substantia monasterij destinata detrahatur, ne quid contingat circa liberos iniquum. Procedit hęc lex tantum in religioſo ingrediente monasterium capax successione, vt constat ex illis verbis, monasterio quod ingreditur res eius competere iubemus, & ex illis sua persona filiis connumerata parte sibi retineat, quę monasterio cōpetere debet. Vnde professus in religioſe Minorum, & Capuciorum, & in Societ. Iesu. vel ibi vota coadiutorum firmatorum emittens nequit hanc diuisionem bonorum inter filios facere, sed à puncto professionis, seu incorporationis filij succedunt, tanquam si naturaliter mortuus esset, vt bene relato Barr. & Iafone docuit Sanch. lib. 7. sum. c. 9. n. 2. & 3. & n. 4. aduertit & bene ad hanc diuisionem faciendam nulla religiosum professum indigere licentia; quia hęc à iure conceditur, eaque de causa à prelatiſ religionis nequit impediri.

2. Verum vt hęc dispositio clariſ eluceat enodandę sunt aliquot difficultates. Prima: qualiter hęc dispositio cum sit iuris ciuiliſ, possit de bonis religiosorum disponere teneatur; monasterium ei assentiri; Sed huius difficultatis facilis est solutio asserendo illā dispositionem ciuiliſ iure canonico canonizatā esse, nō quia Gratianus eā in decreto retulit, (hoc enim insufficiens erat) sed quia Greg. Pap. in Epist. 6. li. 3. virtute approbavit; vsque & cōsuetudine latis recepta est, sic tradit Less. li. 2. c. 41. dub. 10. n. 82. Mol. Iesuita r. 1. disp. 441. post princ. verſ. Hinc, in regn. Suar. r. 3. de rel. lib. 8. c. 10. n. 2. Sanch. li. 7. sum. c. 9. n. 7.

3. Secunda difficultas, qualiter religiosus professus hęc diuisionem bonorum inter filios facere possit, cum omnia bona de quibus religiosus ante professionem non disposuit monasterio capaci succedendi competat excepta filiorum legitima, & religiosus habetū propriū incapax sit. Sed huic difficultati optime respondet Suar. d. r. 3. lib. 8. c. 16. n. 4. primò asserendo votū paupertatis à religioſo habente filios esse nullum, non priuare bonorum dominio & illorū dispositione comparatione filiorū faciendā, sed potius sub ea intentione, & conditione à iure permittit emitti, quod non repugnat voto solempni paupertatis priuanti dominio, & dispositione ad alios vsus. Secundo respondet, illā distributionem non esse actū dominij, sed cuiusdā liberioris administrationis lege commissę in fauorē tū filiorū tū religionis, vt si amor in filios, & pietas in religionē abiq; vlla specie iniustitię, & auaritię efficacius ostenderetur. Dominium verò illorum bonorum ante diuisionem factam ad filios & monasterium pro indiuſo trahitur, & sic permanere, donec bona diuidantur, consentit huic responsioni Sanch. lib. 7. c. 9. n. 10.

4. Tercian hęc diuisio vim habet testamenti? Affirmat gloſ. in c. si qua mulier 19. q. 3. verbo diuidere. Battol. d. Auth. si qua mulier n. 20. Azor. r. 1. inſtit. mor. lib. 12. c. 6. q. 5. in fine. Suar. r. 3. de relig. lib. 8. c. 16. n. 2. Mouentur, quia est vltima voluntas, quę morte ciuiliſ cōfirmatur, succeditq; loco testamenti, quod ante professionem fieri debebat. At verius cenſeo illā diuisionem bonorum testamentū non esse, esto loco testamenti succedat, sed esse quendā actum administrationis à lege permittum. Sic Nau. com. 2. de regul. n. 45. Lessus lib. 2. de iustit. c. 41. dub. 10. n. 81. Sanch. alios referens, lib. 7. sum. c. 6. n. 11. Ratio ea est, quia nullū est verbum indicans hanc diuisionem bonorum testamentū esse, cur ergo asserendū est, & corrigenda lex generaliter prohibens religiosiſ testamentū condere, precipue cum ex hac sententia religiosi diuidentes bona fauorē recipiant, quippe sua dispositio via diuisionis & cuiusdā administrationis facta firmior perſiſtit, quā via testamenti, nā ex testamento oriatur actio, quę diuisioni denegatur, leg. diuisionis placitum. ff. de Pactis. Deinde in Hisp. vbi idē numerus testium requisitus est pro testamento inter liberos, ac inter extantes, leg. 1. Tauri, quę est lex 2. tit. 4. lib. 5. compilat. duplici teste hęc diuisio contenta erit, quę si testamentum esset sepe indigeret. Adde si illa diuisio testamentū est, non videretur posse ante mortem naturalem confirmari; nam mors ciuiliſ quę est professio, præcessit quę non obstante lex concedit testamenti facionem, ergo debet illam concedere iuxta materiam subiectam, & testamenti conditionem, quę est, vt sit vsque ad mortem decambulatoria. Asserendum ergo est, illam diuisionem testamentum non esse, sed actum administrat. à lege permittum.

5. Quarta: quot liberos religiosus professus habere debeat, vt gaudeat hac facultate bona inter eos diuidendi; Respondeo

unicum sufficere, neque opus esse plures habere, vt deciditur in leg. non est sine liberis qui unum tantum habet, ff. de Verbor. significat. Item dispositio etiam pœnalis vtens verbo numeri pluralis habet locum in singulari, modo eadem subicit ratio, leg. 2. §. sed si unus ff. de vi bonor. raptor. per quem notat Barr. leg. 2. §. sed si unus ff. de vi bonor. raptor. per quem notat Barr. ibi: quod statutum puniens producentes falsos testes, includit tantum unum producentem, sic his verbis tradit Nan. tom. 2. de regularib. n. 47. consentit Man. Rodrig. r. 2. q. regul. q. 80. art. 2. Sanch. lib. 7. sum. c. 9. n. 12.

6. Nominè vero liberorum præcipuè in decreto favorabilis, quale hoc est non solum filij, sed & nepotes, alique descendentes intelliguntur, vt traditur leg. liberorum 220. ff. de verb. sign. et leg. regia 17. tit. 1. p. 6. & notatur Sanc. d. c. 9. n. 13. Sed qui filij veniant intelligendi, legitimi tantum, an etiã legitimari, an etiã naturales, & spurij, Respondeo legitimatos comprehendendos, quia iura legitimorum habent, sic Iason. in auth. si qua mulier, d. n. 45. quem refert, & sequitur Nau. d. com. 2. de regul. n. 47. Man. Rodrig. r. 2. q. regul. q. 80. art. 2. Sanch. d. c. 9. n. 17. Naturales vero, & spurij illi in quibus necessario succedunt deficientibus legitimis, vt in regno Castellæ succedunt matri, qui non sunt ex damnato concubitu, vel sacrilegio, leg. 7. et 8. lib. 5. recipiuntur, comprehenduntur, quia in eis procedit ratio decisionis vt patet hæredes necessarii. Sic expressè Nau. d. com. 2. de regularib. num. 47. Man. quæst. 80. art. 2. Sanch. capit. 9. numer. 15. et 16.

7. Quinta difficultas, qualiter hæc diuisio inter filios faciendâ sit? Pro cuius decisione suppono te nihil detrahere posse filiis de legitima ipsis debita, quia sic cauetur in suprad. auth. si qua mulier, ibi legitima nulli diminuta. Legitima autè filiorum, si ius commune spectemus, est tertia pars bonorum patris, si filij non excedunt numerum quaternarium, si vero excedant, est dimidia. At iure Hispano legitima filiorum sunt omnia bona patris præter quintum de legitima, ergo nihil potes monasterio applicare. His vero filiis concessis, poteris quæ superiunt monasterio cedere, vt constat ex suprad. auth. si qua mulier, ibi, & quod eis non dederit, monasterio competat. An vero ipsis filiis bona quæ superiunt ultra legitimam concedere possis? Respondet Iustin. posse, dñm d. monasterium loco filij in hac diuisione succedat, etq; competat æqua portio. Quare si filij sunt duo, portio libera diuidenda est in tres partes, quarum vna applicanda est monasterio, & reliquæ filiis, poteris autè si velis vni filiorum duplicè illam partem concedere, alteri nihil concedendo eum in hac concessione nihil detrahas monasterio ex portione ei debita. Neque enim ex his bonis debetur monasterio æqua portio, ac est eaque ob speciale amorem alicui filio tribuitur, quod quid sentiat Mol. Hispan. primog. lib. 2. cap. 9. n. 59. Greg. Lop. leg. 17. tit. 1. p. 6. verbo connumerata. Sanch. lib. 7. cap. 9. n. 26. cum. Gloss. in auth. si qua mulier, verbo connumerata. quia in supradicta auth. solum cauetur, vt monasterio connumeretur inter filios, ex qua connumeratio solum inferitur, vt pars quæ facta æquali diuisione competere singulis filiis debebat, et competat monast. sic notatur Suar. r. 3. de rel. lib. 2. c. 16. n. 6.

8. Ex qua doctrina deciditur illa quæstio, an in Hispan. possis meliorare filium in tertia, & quinta bonorum parte? Et quid te posse in tertia parte mihi est certum, quia ex hac meliotione non lædis monasterium, cum nihil ex illis bonis præter quintum ei competere possit, sed omnia sunt legitima filiorum, & ita tradit Mol. lib. 2. de primog. c. 9. n. 57. Mol. Iesuita 1. 1. d. 141. verumtunc in regno Castellæ, et r. 3. d. 60. n. 4. Sanch. aliis relictis lib. 7. sum. c. 9. num. 29. At in quinto ne quis aliquem meliorare, nisi eam partem retineas monasterio, quæ facta æquali diuisione illius quinti inter filios ei competere potest.

9. Sexta difficultas est, an si careas filiis, habeas tamen ascendentes legitimis, possis vti hac facultate diuidendi bona inter eos, sicut dicitur est de filiis? Certum apud omnes esse debet (tamen aliqui Doctores non infimè notæ contradicant) legitimam debitam ascendentes non posse minui ex descendentiu professione, sicuti ex ascendentiu professione non minuitur legitima descendentiu, quia æquè vtriq; que est debita, suntque inuicem hæredes necessarii leg. nam est parentibus, ff. de inoffic. test. sic Gloss. d. 2. ubi. si qua mulier verbo libero, Nau. com. 2. de regul. n. 46. Greg. Lopez, leg. 17. tit. 1. p. 6. Gutier. lib. 2. can. q. ex n. 95. et 96. & innumeris aliis relictis Sanch. lib. 7. c. 9. n. 19. At ex legitima non dimittitur plures censent posse filiam reliqua bona inter ascendentes diuidere monasterio inter ipsos connumerato, quia eadem videtur esse ratio; ac proinde eadem esse debet iuris dispositio; præcipuè cum hæc lex correctoria non sit prohibitiua testandi, sed sit quoddam priuilegium in iure inferunt quod latam admittit interpretationem. Sic Molin. lib. 2. de primogen. cap. 9. n. 64. Contrarium verius censet cum Sanc. lib. 7. sum. c. 9. n. 20. et Suar. r. 3. de relig. lib. 8. cap. 16. num. 7. quia priuilegium ita speciale, & paupertatem religiosam non parum diminuens non debet extendi ultra ipsius verba. At sub verbis dicit priuilegium solum descendentes comprehenduntur, ubi si liberos habens. Ergo ad ascendentes non debet

extendi. Adde habendi filios hæc licentia conceditur. Ergo illis carenti, quantumuis ascendentes habeat, tacite denegatur. Denique non est eadem ratio in parente comparatione filiorum, ac in filio comparatione parentum: nam esto inuicem sint hæredes necessarii, non tamen æquis portionibus neque eodem modo; filij enim semper ascendentiu præferuntur, illisque tantibus nihil ascendentes recipiunt.

P V N C T V M X I V.

An pater professio debeat statim filiis legitima.

S V M M A R I V M.

1. Debetur à puncto professionis, si pater professionem fecit in ordine incapaci succedendi.
2. Idem affirmat plures, et si professus fuerit in ordine incapaci succedendi.
3. Verius oppositum.
4. Fundamentum contrariis sit satis.
5. Idem quod dicitur de patre, dicendum est de filio professore non deberi patri legitimam ante mortem naturalem filij.

1. **N**ON est dubium deberi à puncto professionis legitimam filiis, si pater professus fuit in ordine incapaci succedendi; cum enim tunc illa bona non transeant in monasterium, neque retineantur à religioso, necesse est, vt deueniat ad filios, vt patet hæredes necessarii: Et ita tanquam indubitatum tradunt post alios antiquiores Gutier. lib. 2. canon. q. 6. n. 97. Sanch. lib. 7. sum. c. 10. n. 1. ubi hæc doctrinam optime extendit ad professos, & eodæmodum firmos Societ. Iesu quia ipsi, & religio ratione ipsorum incapaces sunt propriè retinendi. Quapropter quæstio, & sane difficilis procedit de patre ingrediente monast. capax successoris; an eo casu debeat statim filiis legit.

2. Plures, grauissimique Doctores affirmant, tanquam probabilis, & equitati conformis. Mouentur primo ex eam sum. de Regular. ubi Pontifex concedit filio monasterium deferenti bona patris; & quæ ipsi ex successione proueniunt, postulare. Et expendendum est verbum proueniunt, quod est temporis præsentis. Quod si dicas ipse pater est mortuus, & quæ de causa filium posse bona ex successione prouenientia postulare, veridicè abique fundamento locutus, cum ex tota illa decretali non constet patrem religiosum mortuum esse. Neque obstat quod viuens nulla sit successio, nullaque hæreditas, & qui superstiti ff. de acq. hered. quia professus mortuus reputatur, & alius professio in ordine incapaci succedendi, nulla esse professio, sed expectanda esset eius mors naturalis contra prædicta. Secundo probant, ex auth. si qua mulier, ubi pater professus permittitur diuidere bona inter filios, quod tunc non videbatur permittendum, si bona professi toto sua vita tempore monasterio competere; fieret enim grate monasterio præiudicium, cui auferuntur bona possessa. Tercio sibi persuadent ex §. si quis autem, verbi gratia, si vero filius in Auth. de monachis, ubi, si autem nihil eis (scilicet filiis) donauerit, aut minus quarta, postquam abrenunciatis conuersatus fuerit inter monachos, nihilominus quarta debeatur filiis, aut suppletentur, si contingit eos aliquid accepisse, aut etiam quantum totum eis detur. In quibus verbis Iustin. indicat legitimam filii debere, eo ipso quo pater professionem fecit, ubi postquam abrenunciatis conuersatus fuerit inter monachos, nihilominus quarta debeatur filiis. Quarto si filius non debet statim legitimam patris, sed durante eius vita monasterium retinere illius bona potest, obligantur filij alimenta à monasterio petere, & ipsaque monasterium obligatum esse ea præbere, quod certè & filiis durum est, & monasterio non parum onerosum; & quid sit sæpè ex suis bonis obligantur religiosi filii succurrere legitimam parentis non sufficiente; sicuti obligatur pater filiis alimenta præbere, cum legitima non sufficiat. Quibus, quia professi nulla potest esse successio, cum nulla bona habeant, sed omnia illius bona in monasterium transferantur, ergo frustra eius mortem naturalem expectabunt. Succedat ergo à die professionis. Et ita sistent glossa, §. si quis autem, verbi gratia, illud verò, authent. de monachis. Nauar. com. 2. de Regular. n. 48. et 54. Couar. r. 2. n. 7. de testam. Menchaca de success. lib. 1. §. 10. n. 284. de success. progressu, lib. 1. §. 10. n. 41. Andreas Faclin. lib. 6. controu. c. 13. ver. ego priorem, h. 201. et 1. in primis. Lessius lib. 2. de iustit. c. 41. dub. 10. n. 87. Sanch. innumeris aliis referens, lib. 7. sum. c. 10. n. 3. Suar. r. 3. de rel. lib. 2. c. 16. n. 7. & est satis probabilis sententia.

3. Nihilominus contrariam sententiam (rigore iuris spectato) veriorè censet. Primo ex Text. in Auth. si quis monasterium, ubi pater professus permittitur bona omnia inter filios diuidere, ubi pater non diminuitur, quare diuisionem non cogit, pater statim facere; imò nec facere, cum ex nullo textu hæc obligatio colligatur; est enim quoddam priuilegium ipsi